

VLAAMS PARLEMENT

Zitting 1996-1997

17 maart 1997

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR CULTUUR EN SPORT

Interpellatie van de heer Walter Vandenbossche tot de heer Luc Martens, Vlaams minister van Cultuur, Gezin en Welzijn, over het Strategisch Plan voor Sportend Vlaanderen en het Vlaams sportbeleid in Brussel

Interpellatie van mevrouw Nelly Maes tot de heer Luc Martens, Vlaams minister van Cultuur, Gezin en Welzijn, over de gevolgen voor de gemeenten van de bepalingen uit het programmadecreet 1997 met betrekking tot de plaatselijke openbare bibliotheken

Interpellatie van de heer Chris Vandenbroeke tot de heer Luc Martens, Vlaams minister van Cultuur, Gezin en Welzijn, over het bewaren van het Vlaams literair erfgoed

Interpellatie van de heer Marino Keulen tot de heer Luc Martens, Vlaams minister van Cultuur, Gezin en Welzijn, over de financiering van wetenschappelijke tekstuitgaven van het Vlaams literair erfgoed

Commissie voor Cultuur en Sport

Maandag 17 maart 1997

VOORZITTER : De heer Louis Brill

– *De interpellatie wordt gehouden om 14.47 uur.*

Interpellatie van de heer Walter Vandenbossche tot de heer Luc Martens, Vlaams minister van Cultuur, Gezin en Welzijn, over het Strategisch Plan voor Sportend Vlaanderen en het Vlaams sportbeleid in Brussel

De voorzitter : Aan de orde is de interpellatie van de heer Vandenbossche tot de heer Martens, Vlaams minister van Cultuur, Gezin en Welzijn, over het Strategisch Plan voor Sportend Vlaanderen en het Vlaams sportbeleid in Brussel.

De heer Vandenbossche heeft het woord.

De heer Walter Vandenbossche : Mijnheer de minister, op 21 januari 1997 hebt u de leden van de commissie Sport in kennis gesteld van het Strategisch Plan voor Sportend Vlaanderen. Het ging om de evaluatie die u de Vlaamse regering hebt voorgelegd. Uit die nota bleek dat u een dubbel spoor hebt getrokken. Enerzijds hebt u een audit bevolen over Bloso. Anderzijds is er een stuurgroep Sportend Vlaanderen opgericht, die werd belast met een behoefteonderzoek en een strategisch plan.

Mijnheer de minister, bij de audit over Bloso had Brussel niet noodzakelijk aan bod moeten komen. Nochtans zou het nuttig zijn geweest eens te laten natrekken wat Bloso in het verleden binnen het Hoofdstedelijk Gewest heeft gerealiseerd. Ik ben ervan overtuigd dat het antwoord u zou verrassen, of zelfs verbijsteren. Op slechts één initiatief na, met name het creëren van twee tennisvelden in mijn gemeente, is dat resultaat nihil. U begrijpt dat wij als Vlaamse Gemeenschap in de hoofdstad naar enig perspectief zoeken.

U hebt de Stuurgroep Sportend Vlaanderen opgericht. Ik had toch verwacht dat u daarin minstens

één ambtenaar of medewerker van de sportdienst van de Vlaamse Gemeenschapscommissie zou plaatsen om de Brusselse dimensie van de sport te kunnen duiden. Dat heeft u echter niet gedaan. Maar ik wanhoop niet. Het behoefteonderzoek dat de raad van bestuur van Bloso werd opgelegd, moet nog plaatsvinden. Ik wil hier ook niet te zwaar aan tillen maar kijk uit naar dat strategisch plan.

Mijn pleidooi handelt natuurlijk niet over een aparte opstelling voor Brussel, maar ik vraag wel rekening te houden met de specifieke noden van de Vlaamse Gemeenschap in de hoofdstad. Om daaraan tegemoet te komen zijn er drie hoekstenen nodig : infrastructuur, kadervorming en programmering. Deze gegevens moeten worden herdacht, geobjectiveerd en geprofileerd, rekening houdend met Brussel.

Mijnheer de minister, in Brussel is een sportbeleid op dit ogenblik bijna totaal afwezig. Nochtans zijn wij Brusselse Vlamingen vragende partij. U bent zo vriendelijk geweest om ons op de hoogte te brengen van de commissie Brussel van de Vlaamse Hoge Raad voor de sport. Ik heb dat document in elk geval zeer grondig doorgenomen en zal er enkele bedenkingen bij formuleren. Ik kan me niet van de indruk ontdoen dat de opstellers enige problemen hadden met de institutionele aspecten van Brussel. Dat hebben ze in de inleiding duidelijk gemaakt. Daarnaast kunnen een aantal krachten misschien ook uw aandacht weerhouden.

Ten eerste wordt er gezegd dat sport de Vlamingen in Brussel nieuwe mogelijkheden kan bieden. Ten tweede stelt men dat een beleidsnota op zich laat wachten. Dat is een vergissing, want de sportbrief is neergelegd in de Vlaamse Gemeenschapscommissie. Op dit ogenblik wordt daar over die brief een actief debat gevoerd. De oprichting van een centrale sportraad is noodzakelijk. Daartoe beschikken

Vandenbossche

wij over het decretale initiatief. De VGC is volop bezig met de samenstelling.

Men zegt ook dat er tussen beleidsmakers en sportbeoefenaars een enorm communicatieprobleem bestaat. Ik zou daar even op willen terugkomen. Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest is niet bevoegd voor de sportbeoefenaars. Het ontbreekt de opstellers van deze nota dus aan terreinkennis. Eigenaardig is ook de constatering dat het onduidelijk is waarvoor de kredieten van de Vlaamse Gemeenschapscommissie in de buitengewone begroting zouden zijn aangewend. Verder zou het onduidelijk zijn of er voor recreatieve sport of wedstrijdsport wordt geopteerd. Ik wijs er even op dat in deze stuurgroep slechts één Brusselse Vlaming zetelt. Er schijnt opnieuw eerder een communicatieprobleem te bestaan tussen de commissie en de Vlaamse Gemeenschap dan tussen de VGC en de Brusselse Vlamingen zelf.

Het is duidelijk dat de nauwe band tussen Vlaams-Brussel en Vlaams-Brabant bij sportbeoefening uitermate belangrijk is. Wij hoeven zeker in deze aangelegenheid niet te cocoonen. Er is de problematiek van de Vlaamse sportinfrastructuur. In dat verband heeft minister Van Den Bossche een vrij interessant antwoord gegeven op mijn mondelinge vraag in de commissie voor Onderwijs. Hij heeft me met enig enthousiasme meegedeeld dat ARGO zijn sportinfrastructuur ter beschikking zou stellen van de VGC. Dit is uitermate belangrijk. In tegenstelling tot de gegevens die ik in het verleden heb verzameld, pleit men in de fameuze commissie Brussel voor een regionaal sportcentrum. Dat is een zeer goed idee, maar er zijn ook middelen voor nodig. Verder spreekt men van een gestructureerd overleg.

Ik verwijs nog even naar de beleidsbrief van minister Van Asbroeck met de titel : Vlaanderen en zijn hoofdstad Brussel. Ook daarin staan een aantal theoretisch vrij interessante bepalingen over het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Maar na twee jaar regeerbeleid is het nog altijd wachten op de uitvoering ervan. Ten eerste staat er dat in een grootstedelijke omgeving een adequaat sportbeleid van levensbelang is. Dat is evident, maar zoiets schreeuwt om uitvoering. Ten tweede zou Brussel met een tekort aan sportinfrastructuur kampen. Ook dit is overduidelijk : vandaar ook het antwoord van de ARGO en minister Van Den Bossche.

Het is van bijzonder belang dat in het hoofdstedelijk gebied inzake sport een prioriteitenprogramma wordt opgesteld. Als lid van dit parlement ben ik uiteraard vragende partij om dit programma te kunnen inzien. Minister van Asbroeck heeft destijds beloofd dat men aandacht zou hebben voor de opbouw van een polyvalente infrastructuur, en dat er in betoelaging, projectontwikkeling en ruimte voor sportieve recreatie zou worden voorzien. Een representatieve Brusselse vertegenwoordiging moet worden nagestreefd. Het kan echt geen kwaad om bij het beleid af en toe eens iemand te betrekken die de specificiteit van Brussel aan bod brengt. Minister Van Asbroeck zegt dat een Brussels sportbeleid overleg tussen administraties en beleidsverantwoordelijken nodig maakt. Opnieuw was ik bij de regeringsverklaring zeer hoopvol gestemd.

Mijnheer de minister, ik heb net in mijn hoedanigheid van ondervoorzitter van de Vlaamse Gemeenschapscommissie de ronde van de 22 gemeenschapscentra in Brussel achter de rug. Het was een bijzonder boeiende ronde, omdat we op het terrein met de mensen zijn gaan praten. We hebben ook de vraag gesteld naar sportbeleid en -behoefte. Ik kan u zeggen dat in tegenstelling tot de noodzaak aan een colloquium, waarvoor de commissie Sport van de Hoge Raad pleit, er vooral nood is aan infrastructuur, programmering en reële initiatieven.

De sportbeleidsbrief is neergelegd. Ik heb hem bij, maar ga u daar niet mee vervelen. Wel zal ik een voorstel formuleren.

Ook aan de sportdienst en het sportdecreet wordt gewerkt. Van de 82 miljoen frank aan middelen, beschikbaar in het kader van het sportdecreet, is volgens de simulatie van de VGC 1,2 miljoen frank voor de Brusselse Vlamingen bestemd. Hoe kunnen wij met deze middelen een concreet sportbeleid voeren ? De Vlaamse Gemeenschap in het Hoofdstedelijk Gewest moet in staat worden gesteld sporters en sportclubs te steunen, sportaccommodatie te creëren, de sportdienst uit te bouwen, wijkspporten te stimuleren, schoolsport toegang te bieden tot openbare en privé-infrastructuur en de behoefte aan accommodatie voor sportinitiatie en vorming in te vullen.

Ik geef nog een aantal cijfers. De Vlaamse Gemeenschap in de hoofdstad is sportief. Op dit ogenblik zijn er 180 sportverenigingen, meer dan 30 disciplines en in totaal meer dan 11.000 sporters, alleen al in de verenigingen die zijn erkend door de Vlaamse Gemeenschapscommissie; daarbuiten zijn er nog meer. De vraag is dus wel erg groot. Over de

Vandenbossche

opdrachten van de Sportraad discussiëren we op dit ogenblik in de Vlaamse Gemeenschapscommissie. Het gaat over promotie, sportcampagne, sportevenementen, de uitbouw van recreatie en doorgevoerde initiatie. De sportinfrastructuur staat voor enorme problemen, maar Bloso is op dat vlak in het Hoofdstedelijk Gewest afwezig gebleven. 184 clubs maken gebruik van de infrastructuur van onder meer vrije gemeentelijke scholen en gemeenten, maar die volstaat niet. De Vlaamse Gemeenschap is als directe actor afwezig.

Ik kijk met enige hoop uit naar het gedeelte van uw hand in het beleidsplan Brussel van de Vlaamse Gemeenschap, waarover de regering een nota van minister Van Asbroeck heeft bekendgemaakt. Wat me vooral opvalt, is dat u pleit voor een meerjaren-programmatie voor de sport. Dat is een mooie vlag; zelfs al wordt de bijhorende lading in dit document niet vermeld, dan nog is het vermelden van deze paragraaf hoopgevend voor al wie met sport in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest is begaan.

Ik stel een zeer concrete vraag. De minister-president heeft aangekondigd dat hij op het terrein directe initiatieven zou nemen. Welke initiatieven staan er voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest op getouw? Ten tweede nodig ik u uit om of in de commissie Brussel en Vlaams Brabant, of in de Vlaamse Gemeenschapscommissie, met de Vlaamse politieke verantwoordelijken in Brussel het gesprek aan te gaan over de concrete invulling van een sportbeleid en -overleg. Mede naar aanleiding van de beleidsbrief verzeker ik u dat Vlaams-Brussel om initiatieven op dit vlak schreeuwt. We hopen dat u ons na die twee jaar en na al die initiatieven, niet zult ontgoochelen, zodat wij op het einde van de looptijd van deze regering enige sportieve stappen in het Hoofdstedelijk Gewest zullen hebben gezet.

De voorzitter : De heer Van Nieuwenhuysen heeft het woord.

De heer Luk Van Nieuwenhuysen : Ik zou even willen ingaan op het behoefteonderzoek en de nood aan infrastructuur, die inderdaad een belangrijk probleem vormt. Ik zal aan de hand van een tot de verbeelding sprekend voorbeeld illustreren hoe moeilijk het voor Vlaamse sportverenigingen is om zich in Brussel te handhaven en welk belang de hele Vlaamse Gemeenschap erbij heeft dat ze daarin slagen. Het voorbeeld betreft de - naar mijn weten - enige Vlaamse voetbalvereniging in Brus-

sel, die in Jette haar thuisbasis heeft. Deze ploeg heeft een uitstekende jeugdwerking ontwikkeld, maar bovendien naast haar specifiek sportieve werking ook een belangrijke sociale functie ingevuld. Ze heeft immers een groot aantal nevenactiviteiten ontwikkeld waarbij buiten de spelers ook ouders, kennissen, familieleden worden betrokken.

Die vereniging is een aantal jaren geleden onteigend en is moeten verhuizen naar gemeentelijke terreinen in Jette, die ze moet delen met een tien- of twintigtal, overwegend Franstalige, clubs of verenigingen. Daardoor beschikt ze bijvoorbeeld niet meer over een eigen kantine en is heel dat verenigingsleven uiteindelijk verwaterd. Gevolg is dat de sociale contacten die door dat verenigingsleven werden gegenereerd, lossier worden en ontbinden en dat uiteindelijk de aantrekkingskracht van die vereniging vermindert.

Het verbetert er niet op. Jaren geleden heeft staatssecretaris Anciaux beloofd om een terrein te zoeken in de buurt van het AZ van de VUB, maar tot nu toe is daar blijkbaar niets van in huis gekomen. Net als het bestuur vrees ik dat het hele verenigingsleven en ook de club zelf ten dode zijn opgeschreven, omdat er gewoonweg geen aanvoer meer is van jonge mensen die zich daarin willen inschakelen.

Daarom zou ik het pleidooi van de heer Vandenbossche willen onderschrijven : er moet absoluut een sportinfrastructuur voor de Vlaamse verenigingen in Brussel totstandkomen. Ik neem aan dat heel wat andere sporttakken worden geconfronteerd met hetzelfde probleem als ik in mijn voorbeeld heb geschetst. Mijn vraag is dan ook in welke mate het nieuwe beleidsplan Brussel, dat vorige week aan de pers is voorgesteld, ruimte geeft om werk te maken van concrete dossiers, die immers beter dan colloquia of studies tegemoet komen aan de reële vraag van de Vlaamse Gemeenschap in Brussel.

De voorzitter : Mevrouw Maes heeft het woord.

Mevrouw Nelly Maes : Namens de Volksunie-fractie wil ik me op mijn beurt aansluiten bij de wensen die de heer Vandenbossche hier naar voren heeft gebracht. Als voorzitter van de gemeenschapscommissie beschikt hij natuurlijk over gegevens waaruit hij krachtige argumenten heeft kunnen halen voor een effectief sportbeleid, alhoewel hij ook terecht heeft gewezen op de budgettaire impact daarvan. Ik kan me niet voorstellen dat zelfs een middelgrote stad het met zo een bedrag zou moeten rooien. U zult in de gemeenschaps-

Maes

commissie dan ook nogal wat wensen hebben waaraan u niet kunt tegemoet komen.

Ik ken amper iets van sport, maar wil toch aandringen op een goed sportbeleid. In de praktijk biedt het sportbeleid de kans op integratiewerking, wat in een stedelijke agglomeratie niet vanzelfsprekend is. Ik heb het hier in een dubbel opzicht over integratie. Ten eerste is er de menselijke integratie van individuen, die zich in een grootstad verloren voelen als ze zich niet kunnen vastmaken in een sociaal netwerk. Heel vaak heeft het culturele netwerk, in de strikte culturele zin van het woord, een nogal hoge drempel voor sommige bevolkingsgroepen. Voor jonge migranten is deze drempel bijna onoverbrugbaar. Daarentegen zal in Brussel, net als in andere steden, de integratie via de sport veel gemakkelijker verlopen. Dat geldt zowel voor mensen die traditioneel minder naar het klassieke Vlaamse verenigingsleven komen, als voor de jongeren, die zich sowieso minder aangesproken voelen door welk verenigingsverband ook, met uitzondering van de sport.

Gezien de grote inspanningen die zijn vereist om met succes buurtvoetbal en zo tot stand te brengen, stel ik me vragen bij het bedrag dat u noemt, mijnheer Vandenbossche. Ik heb me niet voorbereid op dit dossier, en behoed me voor onterechte uitspraken, maar dit bedrag lijkt me beschamend laag. Een ernstig sportbeleid op het niveau van de agglomeratie moet toch wel meer middelen vergen, en ook een ruimere planning en een perspectief op langere termijn, dit met inspraak van de mensen die er concreet mee bezig zijn.

De voorzitter : Minister Martens heeft het woord.

Minister Luc Martens : Mevrouw Maes heeft een aantal belangrijke argumenten opgesomd waarom de Vlaamse Gemeenschap aandacht moet besteden aan het sportbeleid, vooral in de steden en in de eerste plaats in Brussel.

De inspanningen die we voor Brussel willen en zullen leveren, kaderen in het globale beleidsplan voor Brussel dat werd voorgesteld door de minister-president en minister Van Asbroeck. Ze kaderen echter eveneens in het globale sportbeleidsplan, het Strategisch Plan voor Sportend Vlaanderen, dat we in de loop van de volgende jaren willen uitwerken. Ik kan u vandaag niet vertellen hoe dat plan concreet zal worden ingevuld. Eerst wil ik de doorlichting van Bloso doornemen. Die is bijna rond; er is nog één week werk nodig. Dat wil niet

zeggen dat ze volgende week zal klaar zijn : men wacht nog één week om de doorlichting te kunnen afstemmen op het behoefteonderzoek. Op die manier is er geen gevaar voor tegenstrijdigheden. De conclusies van de doorlichting kunnen zo worden afgestemd op de vragen en behoeften.

De confrontatie van de doorlichting met het behoefteonderzoek vindt plaats op 10 april. Na de paasvakantie zal alles dus rond zijn. Die conclusies zullen op hun beurt de basis vormen voor een strategisch plan, dat nog in het voorjaar zal worden ingevuld. Het is wel degelijk de bedoeling om in dat plan een hoofdstuk te wijden aan wat in Brussel moet gebeuren.

Er was het rapport van de commissie Brussel, in het kader van de Vlaamse Hoge Raad voor de Sport. Ik neem nota van uw kritiek op dat rapport. Op dit ogenblik wil ik me daar niet over uitspreken. Ik weet dat men in de Vlaamse Gemeenschapscommissie de inhoud van dit rapport niet goedkeurt. Ik wil u er alleen op wijzen dat er vóór uw interpellatie al een aantal beleidssuggesties waren. Ik begrijp wel dat er nog meer moeten komen. We wensen dus een hoofdstuk over Brussel.

In de stuurgroep zit op dit ogenblik niemand uit Brussel. Er zit echter evenmin een vertegenwoordiger van de Vlaamse Sportfederatie. De Vereniging van Vlaamse Provincies en de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten hebben evenmin een vertegenwoordiger. De leden van de stuurgroep zijn gekozen op basis van hun ervaring of wetenschappelijke kennis. Het is echter duidelijk dat bij de verdere invulling mensen uit verschillende milieus, ook uit Brussel, zullen moeten worden betrokken. Op het moment dat men het rapport aan mij kwam voorstellen, hebben we trouwens afgesproken dat we de knowhow uit het globale behoefteonderzoek op Brussel zullen toepassen.

De heer Van Nieuwenhuysen is terecht van mening dat men niet te veel geld moet spenderen aan allerlei colloquia. Anderzijds moet men de politiek ook niet met de natte vinger bedrijven. Het laatste behoefteonderzoek dateert van vijftien jaar geleden. Een geactualiseerd onderzoek is dus nodig. Zowel de relatiepatronen als de sociale context zijn veranderd. Er zijn nieuwe sporten ontstaan, en weer andere sporten zijn onder druk gekomen. Het statuut waarin men een bepaalde sport beoefent, is anders. Als beleidsverantwoordelijke moet men van al die zaken op de hoogte zijn. Bovendien zullen doorlichting en behoefteonderzoek op minder

Martens

dan een jaar tijd rond zijn. Men kan ze dus niet beschouwen als een strategie om tijd te winnen.

Normaal had ik alle rapporten al vóór de paasvakantie moeten hebben. Er is een vertraging van twee weken, omdat de timing te strak was. Ook zijn veel gegevens moeilijk na te trekken, precies omdat het laatste onderzoek vijftien jaar geleden gebeurde. Onmiddellijk na de paasvakantie zal ik hoe dan ook over alle gegevens beschikken. Ik heb samen met afgevaardigden van de Commissie Brussel en de voorzitter van Bloso een afspraak met minister Chabert. Die bijeenkomst was gepland op 18 maart. Ik heb nu net vernomen dat ze is verplaatst naar 26 maart.

Ook met de sportdienst van de Vlaamse Gemeenschapscommissie willen we een gesprek voeren. Het is immers belangrijk dat we eensgezind kunnen optreden. Op de concrete invulling zult u nog even moeten wachten. De doorlichting, het behoefteonderzoek en het gesprek dat we hierover in het parlement zullen voeren, vormen goede aanleidingen voor beleidssuggesties. De doorlichting en het behoefteonderzoek geven evenwel niet op zichzelf aan welke richting we definitief zullen uitgaan. De doorlichting reikt enkele conclusies aan, die we niet noodzakelijk politiek tot de onze zullen maken. Precies dat proberen we in dat strategisch plan te onderzoeken.

Ook het behoefteonderzoek zullen we grondig analyseren. We zullen nagaan hoe groot de behoefte aan een betere infrastructuur is, en of dat in alle regio's in dezelfde mate geldt. Op dit ogenblik kan ik daar niet op antwoorden. We zullen ook kijken naar welke sporten de grootste vraag bestaat. We zullen immers niet aan alle sporten evenveel aandacht kunnen schenken. Bovendien moeten we nagaan hoeveel we zullen investeren in de recreatieve sport, in de competitie sport, in de topsport. Hoe plannen we die investeringen? Moet de streefdatum de Olympische Spelen in Sydney zijn?

Ik nodig u uit om deel te nemen aan het gesprek dat we onmiddellijk na de paasvakantie zullen voeren. We zullen dan eveneens de mensen van de bureaus die ons hierin hebben geadviseerd, de kans geven om hun conclusies en rapporten voor te stellen. Voor mij mag dat allemaal zeer vlug gebeuren. Ik kan dan immers beter rekening houden met wat in de commissie leeft. U kunt natuurlijk wachten op een eenzijdige poging van mijn kant, waarop u dan reageert. Het is echter beter dat we samen handelen.

We zullen na de paasvakantie de doorlichting en het behoefteonderzoek doornemen. U kunt dan vrijmoedig uw mening geven. Op basis van die gesprekken kan ik dan een ruwe - niet definitieve - versie van een strategisch plan opstellen. Deze Commissie en het Vlaams Parlement hebben dan nog altijd de mogelijkheid om kritiek te geven.

De voorzitter : De heer Vandenbossche heeft het woord.

De heer Walter Vandenbossche : De minister spreekt de simulatie van de erkenning en de subsidiëring van de gemeentelijke sportdiensten niet tegen. Voor Brussel is een bedrag van 1.222.000 frank beschikbaar. Ik wil deze nota aan deze commissie ter beschikking stellen.

U weet dat ik mij als enig lid van de meerderheid heb onthouden bij de stemming over het decreet van de niet-professionele sportbeoefenaar. Uit een aantal geruchten maak ik op dat de Brusselse sportclubs zich in een zeer moeilijke situatie bevinden. Sport in Brussel wordt langzaam maar zeker een klein drama. Zodra ik concrete cijfers heb, zal ik u daarover interpellieren. Ik hoop dat ook op dit punt de Vlaamse regering haar verantwoordelijkheid zal opnemen.

Ik aanvaard uw antwoord, maar u mag van mij aannemen dat ik niet het gelukkigste parlementslid ben. Na twee jaar weet ik immers nog steeds niet wat er zal worden gedaan. Ik kijk uit naar de maand april.

Minister Luc Martens : Op het statuut van de niet-professionelen wordt ook in heel wat sportmiddens zeer positief gereageerd. Dat het zou leiden tot enige moeilijkheden en getouwtrek - vooral bij welbepaalde sporttakken - heeft ons nauwelijks verbaasd. U zult zich echter bepaalde uitspraken herinneren, bijvoorbeeld over het basketbal. Men vroeg ons of het typecontract dat deze sporttak had ontworpen, valabel is. We zijn toen bijzonder voorzichtig geweest.

De heer Walter Vandenbossche : Ik heb het over het aspect concurrentie.

Minister Luc Martens : Daar kwam ik juist toe. De grond van de zaak is dat men in het hele land moet aanvaarden wat door Europa wordt vooropgesteld. Sommigen laten deze duidelijkheid liever afdwingen door de rechtbank dan door de wetgever. Dat is het hele drama. Onze stelling was steeds de volgende : we zadelen de mensen niet meer op met lasten, maar bieden hun rechtszekerheid. Sommi-

Martens

gen zijn het daar niet mee eens en geven de voorkeur aan rechtsonzekerheid, in een ultieme poging toch nog voordeel uit deze zaak te halen. Dat is het probleem. Ik blijf erbij dat wij in het parlement onze plicht hebben vervuld. We hebben daarover zelfs een quasi-consensus bereikt. Het probleem ligt dus bij degenen die een consequente toepassing weigeren en de rechtsonzekerheid verkiezen, om er persoonlijk voordeel uit te halen.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Interpellatie van mevrouw Nelly Maes tot de heer Luc Martens, Vlaams minister van Cultuur, Gezin en Welzijn, over de gevolgen voor de gemeenten van de bepalingen uit het programmadecreet 1997 met betrekking tot de plaatselijke openbare bibliotheken

De voorzitter : Aan de orde is de interpellatie van mevrouw Maes tot de heer Martens, Vlaams minister van Cultuur, Gezin en Welzijn, over de gevolgen voor de gemeenten van de bepalingen uit het programmadecreet 1997 met betrekking tot de plaatselijke openbare bibliotheken.

Mevrouw Maes heeft het woord.

Mevrouw Nelly Maes : Mijnheer de voorzitter, geachte collega's, mijnheer de minister, het plan om elke gemeente over een openbare bibliotheek te laten beschikken, is eigenlijk een oude droom van de ministers van Cultuur, ook van uw partij overigens. Met het Scandinavisch model voor ogen, vonden we immers dat een goed cultuurbeleid stevige wortels moest hebben in de gemeenten, en dat een openbare bibliotheek daarin een onmisbare rol speelde. We hebben de decretale inspanningen van de ministers altijd gesteund.

Het decreet in kwestie heeft vrij veel geld gekost maar ligt aan de basis van de uitbouw van het netwerk van openbare bibliotheken in Vlaanderen. Gemeenten werden daarbij uitgenodigd om in te staan voor infrastructuur en collectievorming. De overheid nam dan het leeuwendeel van de subsidies en van de weddetoelagen op zich. Toch bleef er in de praktijk een zekere dubbelzinnigheid bestaan. Een aantal gemeenten bleef zonder openbare bibliotheek. Minister Martens had dan ook de ambitie hier binnen deze legislatuur verandering in

te brengen. Op zich is dat natuurlijk een lovenswaardig streven, maar de lijst van de gemeenten die onlangs in die zin in de kranten is verschenen, is wel zeer bevreemdend. Ik weet niet of hij nog actueel is. Ik hoop van niet. Ik hoop immers dat de minister ons zo dadelijk zal vertellen welke erkenningen hij inmiddels heeft kunnen uitvaardigen.

Zo vinden we in de lijst van gemeenten zonder openbare bibliotheek bijvoorbeeld drie van de zes randgemeenten, alsook een strategische gemeente als Voeren. Anderzijds zit er ook een cultureel erg bevoorrechte gemeente als Sint-Martens-Latem bij. De zuidelijke rand van Oost-Vlaanderen is oververtegenwoordigd in de lijst. Dat verwondert ons niet. Deze lijst zal waarschijnlijk overlappingsen vertonen met de lijst van witte vlekken voor andere culturele voorzieningen. Jaren geleden - toen die witte vlekken in kaart werden gebracht - heb ik gevraagd naar een planning om die gebieden te voorzien van de nodige infrastructuur en culturele trekpleisters.

Mijnheer de minister, er zijn twintig gemeenten zonder bibliotheek. Er zijn ook dertien gemeenten waar een dubbel systeem van bibliotheken wordt gehanteerd : erkende openbare bibliotheken die door de gemeente worden ingericht naast erkende bibliotheken van privaatrechtelijke aard. Ik zetelde eerst vrij lang in de Cultuurraad en later in onze eigen decreetgevende vergadering. Ik heb ook ervaring als schepen van Cultuur in Sint-Niklaas. Ik mag dus zeggen dat ik redelijk vertrouwd ben met deze realiteit. Om te beginnen heeft onze partij altijd betreurd dat men geen komaf heeft gemaakt met het systeem van twee soorten bibliotheken. Dit had gekund door samenwerking tussen de twee soorten te stimuleren. Maar diverse ministers van Cultuur hebben steeds weer uitzonderingsregeltjes in het leven geroepen, waardoor een aantal van die privaatrechtelijke bibliotheken toch konden blijven bestaan. Als voorbeeld geef ik de gemeente Nieuwkerken, waar alles aan de bibliotheek door de Vlaamse Gemeenschap of door de gemeente wordt betaald : het gebouw, de boeken, de poetsvrouwen, noem maar op. Toch is het een vrije openbare bibliotheek. Bovendien is daar nood aan, want het is immers evident dat zo een gemeente een goed bibliotheekfiliaal moet hebben.

De gemeenten en de Vlaamse Gemeenschap leggen veel goede wil aan de dag. Toch hebben dertien gemeenten nog steeds een dubbel net. Ondanks de overheidssubsidies hebben de plaatselijke privaatrechtelijke bibliotheken het erg moeilijk, al was het maar omdat bijvoorbeeld de trend naar automatisering heel wat kosten met zich meebrengt. Dat

Maes

gegeven op zich vormt al een aanmoediging om eens te praten over samenwerking.

Er zijn natuurlijk situaties waarin concurrentie een rol speelt. De ene bibliotheek werd haast opgericht en in stand gehouden om met de andere te concurreren. Is het wel een goede aanwending van gemeenschapsgeld om die bibliotheken mordicus in tweevoud te willen handhaven? Het gerucht gaat bijvoorbeeld dat men de gemeenten zou verplichten om ze over te nemen. Als het manifest gaat om complementaire initiatieven, zou ik daar geen enkel bezwaar tegen hebben. Als het echter alleen de bedoeling is de concurrentie in stand te houden, dan is zo een standpunt misschien nog te verantwoorden voor slaggers en pasteibakkers, maar zeker voor bibliotheken geldt: te veel is te veel. Daar moet de kwaliteit op een andere manier worden gegarandeerd.

Het algemene landschap stemt tot een zekere tevredenheid en optimisme. Er zijn echter een aantal knelpunten en witte vlekken. Soms gaat het over een manifest dubbel gebruik. Ik bedoel hiermee zeker niet dat dit dubbel gebruik voor alle privaatrechtelijke bibliotheken geldt. Integendeel, ik wil hiermee aantonen dat een aantal privaatrechtelijke bibliotheken perfect complementair met de openbare kunnen worden opgenomen. Daarvoor is alleen een portie goede wil noodzakelijk.

Mijnheer de minister, wat is uw strategisch plan voor de bibliotheken? U bent immers duidelijk iets van plan. U hebt aan de meerderheid gevraagd om in het programmadecreet een artikel goed te keuren dat afbreuk doet aan twee belangrijke principes. Het eerste principe is dat er hulp moet zijn bij de uitrusting. Het tweede en nog belangrijker principe is dat de weddetoelagen hoofdzakelijk ten laste zouden komen van de Vlaamse Gemeenschap. We worden dan ook bestookt met moties van gemeenten die vinden dat de Vlaamse Gemeenschap hier contractbreuk pleegt.

Mijnheer de minister, met betrekking tot de uitrusting hebt u gezegd dat u de subsidies hebt geschrappt na de vaststelling dat een aantal gemeenten inzake automatisering zeer gebrekkig zijn uitgerust. In plaats van uw schaarse middelen te willen versnipperen, zei u liever hiervoor een inspanning te leveren. Op zichzelf is dit natuurlijk een lovenswaardige redenering. Ondertussen heb ik echter gehoord dat u eigenlijk met een groot financieel tekort kampte en dat u onmogelijk alle uitrust-

ingstoelagen waarop de gemeenten recht hadden, kon betalen.

Minister Luc Martens : Mevrouw Maes, ik heb dat ook gezegd. Ik heb ook daar op gewezen.

Mevrouw Nelly Maes : Dan heb ik het me door zelf laten vertellen, mijnheer de minister. Dat is pas een betrouwbare bron! (*Gelach*)

De gemeenten hebben vervolgens een omzendbrief gekregen met de verzekering dat ze binnenkort veilig op Internet zullen kunnen surfen dankzij de tussenkomst van de minister, dit op voorwaarde dat de gemeenten de nodige surfbanen aanleggen. De gemeenten zullen deze inspanning immers zelf moeten leveren. Mijnheer de minister, hoe ver staat het met de procedure en met het leveren van de infrastructuur? Ik denk immers dat er in dit verband nog heel wat moet gebeuren.

Het tweede dossier is een zwaarder dossier. In de teneur van de brieven merk ik een grote bezorgdheid voor de toekomst. Is de Vlaamse Gemeenschap hier bezig met een strategische uittocht uit de sector? Ik zou dat zeer jammer vinden. De uitgebouwde openbare bibliotheken beschouw ik immers ook in de toekomst als de hoeksteen voor het volledig verstrekken van informatie via overheden en verenigingen. Het vormt een perfecte basis voor een systeem van waarachtige openbaarheid van bestuur en transparantie. Het biedt de mogelijkheid om via terminals allerlei overheidsinstellingen om informatie te vragen. Ik denk bijvoorbeeld aan de informatiesystemen van de VDAB.

Dit is een zeer belangrijke problematiek. Onze bibliotheken zien er momenteel niet meer uit als het bibliotheekje waar ik in mijn kindertijd boeken ging halen. Momenteel zijn het volwassen infotheken met niet alleen een grote voorraad fictie, maar ook zeer veel non-fictie. Ze beschikken ook over uitgebreide cd-, video- en cd-romcollecties. We moeten er voor zorgen dat deze trend aanhoudt. De personeelsvoorzieningen zijn echter niet op dezelfde wijze gegroeid. Integendeel, ze zijn zelfs gekrompen. De weddetoelagen waren aanvankelijk vastgesteld op 95 percent. Dit is sterk gedaald, met een vermindering van het personeelsbestand tot gevolg. Dit is eigenlijk het omgekeerde van wat we in zo'n bloeiende sector mogen verwachten.

Ik maak me vooral zorgen over het feit dat het nieuwe decreet deze trend zou kunnen bevestigen. De ongerustheid van onze gemeenten wordt vooral gewekt door de volgende zin - en ik citeer: de weddetoelagen zullen worden verstrekt in de mate dat

Maes

in de financiële middelen door de Vlaamse overheid werd voorzien. Einde citaat. Dit betekent dus een totale omwenteling in de zekerheid van de subsidiëring.

Ik maak me terzake geen illusies. Wanneer de overheid zoiets schrijft, bedoelt ze niet dat ze denkt dat de middelen zullen toenemen. Als men afstapt van een garantie van weddetoelagen naar een weddebetoelaging volgens de voorziene middelen, dan vrees ik dat er een inkrimping van die middelen in het vooruitzicht is. Ik vrees dat men de uitspraak dat er in een aantal gemeenten nog witte vlekken zijn, als voorwendsel zal gebruiken om die terugtocht te verrichten op het gebied van de wedden.

Het professioneel uitbouwen van onze bibliotheken was noodzakelijk om de grote culturele achterstand in Vlaanderen ten opzichte van bijvoorbeeld Nederland weg te werken. Dankzij de samenwerking tussen de Vlaamse overheid en de gemeenten zijn we hierin geslaagd. Ook het nieuwe bibliotheekdecreet moet dus de weddetoelagen, zoals ze nu worden uitgekeerd, blijven garanderen.

Mijnheer de minister, het feit dat u deze mysterieuze zin hebt laten opnemen, wekt bij de gemeenten en ook bij ons enige vrees. Mijn vragen omvatten dan ook meer dan enkel de bezorgdheid om wat er in het programmadecreet staat. Onze bezorgdheid gaat naar het nieuwe bibliotheekdecreet. We vrezen dat de terugtocht van de overheid uit de openbare bibliotheken als gevolg zal hebben dat er een zeer zware last wordt afgewenteld op de gemeenten. In plaats van de bibliotheken te stimuleren, vrees ik dat dit decreet er veeleer voor zal zorgen dat de gemeenten zullen overgaan tot een afbouw van de bibliotheken.

Het zou dan ook zeer nuttig zijn om na te gaan wat het effect was van de afbouw van de weddetoelagen van 95 naar 85 percent. In de mij bekende gevallen heeft dit geleid tot personeelsafvloeiingen. Men hoeft daarvoor geen mensen af te danken : er is voldoende mobiliteit in de sector om dat pijnloos te laten verlopen. Ik denk niet dat dit tekort onmiddellijk is aangevuld door de gemeenten. Ik vrees dat een verdere aftocht tot een dramatische vermindering van de personeelsvoorzieningen in de bibliotheken zal leiden. We doen precies het omgekeerde van wat de federale overheid voor de gemeenten doet. Gezien de miljoenen die er in de gemeenten worden gepompt via het veiligheidscontract of via het sociaal impulsfonds, lijkt het dat men de professionalisering in die gemeenten wil

doorzetten en beter wil ondersteunen, bijvoorbeeld op het vlak van de veiligheid door politievoorzieningen, enzovoort.

Vindt u de culturele voorzieningen voldoende ? U weet dat het verenigingsleven er niet op vooruit gaat. Het heeft moeite om zich te handhaven, en moet zich herprofilieren. De voorzieningen vormen juist een potentiële motor voor een goede culturele uitbouw, waar verenigingen, scholen en individuen op kunnen terugvallen, niet alleen voor lokalen maar ook voor informatie. Ik zou het onaanvaardbaar vinden als de strategie op dat vlak wordt gewijzigd. Maar wat is uw strategie ? Wanneer mogen we dat ontwerp verwachten ? Moet een gemeente die begint aan de opmaak van haar begroting voor 1998, rekening houden met drastische wijzigingen in het beleid ? De gemeenten moeten weten waar ze aan toe zijn.

Wat is er ten slotte terechtgekomen van de invulling van die witte vlekken en op welke wijze zult u een einde maken aan het dubbele net ? Of vindt u dat de situatie op dat punt moet blijven bestaan ?

De voorzitter : Mevrouw Van Nieuwenborgh heeft het woord.

Mevrouw Gracienne Van Nieuwenborgh : Mijnheer de minister, geachte collega's, mijnheer de voorzitter, zoals u weet is dit probleem ook een van mijn stokpaardjes. Ik zou me dan ook gedeeltelijk bij de vraag van mevrouw Maes willen aansluiten. Net als andere parlementsleden heb ik in de plenaire vergaderingen al in die zin gepleit. We worden weer overstelpt door brieven van gemeenten, en mijns inziens terecht. De gemeenten ervaren meer en meer, en niet alleen in deze sector, dat de Vlaamse overheid een aantal lasten op hen afschuift.

Mijns inziens heeft men de werkingskosten van de bibliotheken nog vrij goed verwerkt, ook door het feit dat u daar de aansluiting op internet tegenover hebt gesteld. Voor vele gemeenten impliceerde dat extra kosten, maar de kwaliteitsverhoging woog op tegen die kosten. Ik weet dat er een ontwerp in voorbereiding is over de werkingstoelage. U hebt dat gezegd en dat is de reden waarom wij de vorige keer akkoord zijn gegaan, ondanks onze vrees voor dat ene zinnetje. Die vrees blijkt nu bewaarheid.

Minister Luc Martens : Ik heb ook niet ontkend dat het zou leiden tot een inlevering van ongeveer 2,5 percent.

Mevrouw Gracienne Van Nieuwenborgh : U hebt dat inderdaad openlijk gezegd. Maar mijn vraag van toen blijft dezelfde. Ik denk dat de gemeenten het liefst zouden willen dat er niet moet worden ingeleverd. Ik ben realistisch genoeg om te weten dat ook wij moeten roeien met de riemen die we hebben. Niet inleveren zou misschien niet uitvoerbaar zijn. Ik blijf echter pleiten voor zekerheid. De gemeenten zouden erbij gebaat zijn als ze wisten waar ze stonden. Nu vallen ze van de ene verrassing in de andere. Ze voelen zich terecht een beetje bedrogen. Ik pleit ook voor zekerheid in het nieuwe decreet. De gemeenten zouden liever een bepaald percentage van de betoelaging inleveren, als ze dan ten minste de zekerheid krijgen dat die toelage de komende jaren constant blijft. Men zou per gemeente moeten komen tot een toelage voor X aantal mensen à rato van een vast bedrag, ook voor de toekomst. Terloops vermeld ik even, mevrouw Maes, dat die reductie van 95 naar 85 een technische kwestie is.

Als ééns een vast bedrag is vooropgesteld, zou men daar niet meer van mogen afwijken. Want de bibliotheken zijn niet alleen oases van cultureel leven, ze hebben ook een belangrijke vormende functie. Ze zijn ook zeer geschikte partners voor het onderwijs. Ook het kansarmenbeleid krijgt daarmee een extra dimensie. Het zou zonde zijn als daaraan werd getornd. Ik vrees net als mevrouw Maes dat in bepaalde gemeenten waar de financiële toestand nu al niet zo rooskleurig is, men effectief tot afbouw zou kunnen overgaan. Ik denk dat u dat samen met ons niet mag laten gebeuren.

De voorzitter : De heer Coens heeft het woord.

De heer Joachim Coens : In het programmadecreet 1997 is de toelage voor de uitrusting van bibliotheken aangewend voor Internet. Hoe is de stand van zaken op het terrein ? Welke middelen zullen er voor Internet worden vrijgemaakt ? Bedragen die evenveel als de vroegere subsidies voor uitrusting ? Mevrouw Maes sprak over automatisering, maar die heeft er niets mee te maken. De subsidies voor automatisering zijn immers volledig stopgezet. Alleen die voor Internet blijven over.

Toen wij vorig jaar de discussie voerden naar aanleiding van een vraag van de heer Vandenbroeke, hebt u erop gewezen dat het volledige pakket, en ik citeer uit het verslag : hardware, software, aansluiting ISDN, website en vorming, door de Vlaamse overheid werd betaald. In praktijk blijkt dat die ISDN-lijn uiteindelijk toch voor rekening van de gemeente zou komen. Dat blijkt uit een brief die wij van de administratie hebben gekregen. Werd

het budget van de uitrustingsmiddelen overschreden omdat u de aansluiting op Internet wilt realiseren of heeft dat andere redenen ?

Wat zit er precies in het pakket, en hoeveel percent ervan werd reeds gerealiseerd ? Loopt u misschien gevaar uw budget te overschrijden ? De administratie bericht ons dat die ISDN-lijn door de gemeenten moet worden gedragen. Waarom ? Opnieuw omwille van budgetoverschrijdingen ? In dat geval vraag ik me toch af of er geen middelen uit andere begrotingen kunnen worden getrokken, vermits Internet de bibliotheeksector toch overstijgt. Ook het centrum van informatie van de toekomst, dat u ook hebt aangehaald ten tijde van de bespreking van de beleidsbrieven, is een cruciale factor.

Zullen de gemeenten de retributiereglementen moeten maken voor het gebruik van Internet ? Uiteindelijk kosten die telefoonlijnen veel geld. Ik welke mate voert u of de Vlaamse regering onderhandelingen met operatoren om gunstigere tarieven te bedingen voor een globaal pakket ? Of is er misschien een bijdrage mogelijk van een bijkomend Vlaams fonds voor universele dienstverlening, aangevuld met bepaalde federale stimuli vanuit de sector. Het is essentieel dat operatoren worden gecontacteerd om gunstiger voorwaarden af te dwingen voor het enorme pakket dat de aansluiting van alle bibliotheken in Vlaanderen uitmaakt. De gemeenten moeten ook weten onder welke voorwaarden dit kan worden doorgerekend aan de gebruikers.

De voorzitter : De heer Keulen heeft het woord.

De heer Marino Keulen : Mijnheer de voorzitter, collega's, mijnheer de minister, iedereen hier deelt de bekommernis over het openbaar bibliotheekwezen van mevrouw Maes en mevrouw Van Nieuwenborgh; in elk geval toch onze fractie. De redenering van mevrouw Van Nieuwenborgh over de zekerheid van de gemeente is heel belangrijk. Vooral op dat niveau wordt zekerheid gevraagd. Zo weet een gemeente tenminste dat ze daadwerkelijk binnen een vaste termijn kan rekenen op iets wat is vooropgesteld. Niets is immers zo vervelend als een belofte waar achteraf niets van in huis komt. Het heeft inderdaad geen zin om als bestuur in januari een dossier in te dienen om te horen dat de subsidie zal uitgeput zijn en dat er geen enkele garantie is dat men het jaar nadien wel in aanmerking komt. Het doet altijd pijn om te zeggen dat een hoofdstuk is afgesloten, maar het geeft wel duidelijkheid. Men weet dan tenminste waar men aan toe is. Dit

Keulen

is echt een van de knelpunten in de bestaande regelgeving.

De voorzitter : Minister Martens heeft het woord.

Minister Luc Martens : Met betrekking tot het bibliotheekwerk, zijn we het erover eens zijn dat het decreet van 1978 een goed decreet was. Het heeft op het terrein geleid tot de uitbouw van een goed netwerk van bibliotheken, op twintig na. Een goed netwerk omvat diverse aspecten : goed uitgebouwde collecties, een goede dienstverlening, een professionele werking en een grote dynamiek.

De globale balans is zeker positief, wat niet wegneemt dat er zich een aantal problemen voordoen. Zo is er inderdaad het feit dat er een aantal blinde vlekken zijn en dat deze zich in het Brusselse bevinden. Dit sluit aan bij een meer algemene problematiek. Ook bijvoorbeeld in de welzijnssector merken we dat het netwerk van voorzieningen in het Brusselse of in Vlaams-Brabant vaak veel zwakker is dan in andere provincies en regio's. Ik heb daar een aantal mogelijke verklaringen voor, maar of het nu gaat om bibliotheken dan wel om gezins- en bejaardenhulp : het is een constante lijn die zich in deze regio ontwikkelt. Dit geldt des te meer wanneer het gaat om de promotie van taal en cultuur, wat a fortiori bij bepaalde besturen tot enige weerbarstigheid leidt.

Heel wat gemeenten, in bepaalde provincies uitdrukkelijker dan in andere, hebben echter lange tijd zeer afkerig gereageerd op dit decreet. In West-Vlaanderen, maar niet alleen daar, heeft men zeer lang gewacht om dit decreet uit te voeren. Dat heeft ertoe geleid dat er telkens nieuwe akkoorden kwamen voor nieuwe verlengingen, zelfs tot en met datgene wat we in het programmadecreet hadden ingeschreven.

De middelen waarin we oorspronkelijk hadden voorzien, werden daardoor in een ongelijk ritme uitgezet. De laatste keer heeft men opnieuw bijkomende middelen moeten vragen. Deze middelen werden gegeven, maar zijn disproportioneel ten aanzien van de nodige middelen. We konden twee dingen doen : ofwel de kaders beperken van de bibliotheken die vandaag al een omkadering hebben, zodat middelen vrijkwamen voor de pas erkenden; ofwel meer lineair werken door een beperking van de begroting. Dat laatste hebben we dan ook gedaan.

Een ander probleem zijn de deeltijdse bibliotheken. Veruit het grootste deel van de bibliotheken, ongeveer twee derde, zijn deeltijdse bibliotheken. Men werkt daar met een beperkte personeelsbezetting gedurende een beperkt aantal uren. Vaak wordt hier een grote dynamiek aan de dag gelegd. Zij willen zich dan ook meer gevaloriseerd zien.

U wijst op het probleem van de bibliotheken met dubbel gebruik. Deze dertien bibliotheken bevinden zich vooral in Oost- en West-Vlaanderen en staan niet altijd in dezelfde verhouding ten aanzien van de plaatselijke POB's. U weet dat we van een groter aantal komen, ongeveer vijftig, maar door een natuurlijke uitzuivering blijven er nog een dertiental over.

Een ander probleem is de collectievorming en de enorme druk die daardoor wordt uitgeoefend op de gemeentebesturen. Deze moeten ten aanzien van de beide circuits dezelfde verplichting nakomen, zonder dat er afspraken bestaan tussen de bibliotheken binnen eenzelfde gemeente, laat staan tussen de bibliotheken van gemeenten uit de directe omgeving. Van samenwerking tussen aangrenzende gemeenten is in de praktijk nog niet veel terechtgekomen.

Zo kunnen we nog even doorgaan, maar het doet niets af aan het feit dat de balans globaal gezien positief is. Er zijn nog problemen, onder meer van budgettaire aard. Men is er bij de laatste begrotingsronde niet in geslaagd om in verhouding tot het aantal nieuwe erkenningen ook de middelen te laten volgen. De regering heeft aan de meerderheid en aan het parlement gevraagd of ze akkoord gingen om binnen de perken van de begroting te werken. Men mag dat niet beschouwen als een strategische uittocht. Dat is zeker niet de bedoeling. Ik hoop dat we, zij het in beperkte mate, iets meer middelen kunnen vinden om dit nieuwe decreet dat we voor ogen hebben, tot uitvoering te brengen. Het is de bedoeling om hierdoor het accent te verschuiven van de uitbouw van een goede infrastructuur en de daaruit voortvloeiende werking naar de werking als dusdanig.

Vandaag ligt een voorstel van voorontwerp voor, dat werd voorbereid door de administratie en het kabinet. Regelmatig plegen we overleg met de Vereniging van Vlaamse Provincies, de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten en met de Vlaamse Gemeenschapscommissie van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Op die manier willen we tot een tekst komen die de toets van een aantal provinciale hoorzittingen kan doorstaan. Men praat dus de komende weken en maanden met het veld zelf. We

Martens

denken in de loop van april naar de regering te kunnen komen en deze tekst nog voor het reces te kunnen neerleggen. Er zit wel een addertje onder het gras : budgettaire repercussies zijn mogelijk. Ik kan nog niet vooruitlopen op de bereidheid van de collega's om daar die prioriteit aan te geven die ik er aan zou geven. Ik herhaal het : het gaat niet over honderden miljoenen, met enkele tientallen miljoenen zou men al behoorlijk wat kunnen doen.

We hopen een aantal van de problemen die u aanduidt te kunnen ondervangen. Wat het dubbel circuit van bibliotheken betreft, moet hun uitbouw plaatsvinden in overleg. Als men opteert voor het voortbestaan van beiden, moet dit gebeuren in samspraak.

Met betrekking tot de technische uitrusting, moet ik afgaan op mijn geheugen. Vorige keer hadden wij daarvoor dertig miljoen frank vrijgemaakt. Dat is echter niet gebeurd door de minister-president : hij had de administratieve plichtplegingen blijkbaar eventjes uit het oog verloren. Daardoor werken we pas sinds begin van dit jaar op volle kracht en konden we de twee maal dertig miljoen frank - dertig miljoen frank van de minister-president en dertig miljoen frank van mij - samenvoegen. Men introduceert dat nu op het terrein. Er zou hier en daar al wat daadwerkelijk zichtbaar moeten zijn voor de vakantie. Pas tegen het einde van dit burgerlijk jaar zullen onze bibliotheken volledig zijn uitgerust. Daarbij doen zich zeker nog een aantal problemen voor. De heer Coens heeft daarop gewezen. Ik zal zijn vragen meteen als suggesties noteren. We moeten ervoor zorgen dat prijsonderhandelingen tot goede voorwaarden leiden. We moeten eveneens tot afspraken komen over het gebruik. Er bestaan tegenwoordig zeker voldoende technologische systemen waarmee men op een zeer handige manier een deel van de verbruikskost kan recupereren, dit zonder afbreuk te doen aan het sociale aspect. Die optie hangt voor ons echter samen met de vraag of wij al dan niet zullen overgaan tot een soort van leenvergoeding. Het antwoord op die vraag is dan weer afhankelijk van het dossier over retro-vergoedingen, dat voorligt bij minister De Clerck. Hoe behandelt hij dit dossier ? Dreigt men niet te komen tot een dubbele belasting ? Met de huidige technologie kan men bijvoorbeeld een soort van Proton-kaart ter beschikking stellen van de gebruiker. Over deze aspecten wordt er nog gediscussieerd.

Ik onthoud dan ook de suggesties van de heer Coens. Omdat de discussie over het al dan niet

invoeren van een leenvergoeding nog wordt gevoerd, kan ik zijn vragen niet beantwoorden. Ik ben voorzichtig met zo'n leenvergoeding : ik ben er niet afkerig van, maar merk wel dat de houding van bibliotheek tot bibliotheek erg verschilt. We moeten erop letten geen a-sociale tarieven te heffen. De gebruiker kan daardoor worden ontmoedigd.

Ik hoop dat de regering mijn voorstellen hierover zal opnemen in de begroting voor 1998. Het is dan de bedoeling om op basis van beleidsplannen te komen tot een stabiel beleid dat over meerdere jaren wordt gespreid. Het gaat hier niet over 20 jaar, maar wel over een periode van 5 jaar.

We zullen onze plannen ook moeten toetsen aan de huidige situatie. Met een slechts geringe toegenomen enveloppe kunnen we bijvoorbeeld niets doen voor de deeltijdse bibliotheken. Welke herschikkingen zullen hierdoor ontstaan ? Wie krijgt meer en wie krijgt minder ? Al deze zaken moeten we nagaan. De documenten hierover zullen aan het parlement worden voorgelegd.

Men vroeg me de namen van de gemeenten waar nieuwe erkenningen zijn toegekend. Ik som ze op : Landen, Wommelgem, Mesen, Langemark, Poelkappelle, Hooglede, Nieuwpoort en Alveringem. Vijf gemeenten liggen dus in West-Vlaanderen. Dat heeft niets te maken met het feit dat ik West-Vlaming ben, maar wel met vertraging in de uitvoering. Men vroeg me eveneens naar het aantal uitbreidingen van bestaande formaties. Ik overloop ze : Merelbeke, Gent, Zoutleeuw, Geraardsbergen, Meeuwen-Gruitrode, Beringen, Zedelgem, Brasschaat, Beersel, Beveren, Bever-Waas, Nevele, Keerbergen, Eeklo, Hoeilaart, Koekelare, Lommel, As, Sint-Niklaas - althans de privaatrechtelijke bibliotheek -, Ieper, Hamont-Achel en Wommel. In het totaal worden 27 bijkomende voltijdse krachten in het vooruitzicht gesteld. Er komt dus een uitbreiding, maar deze moet wel binnen dezelfde enveloppe gebeuren. Dat bewijst dat de behoefte nog altijd zeer groot blijft, hoewel er al een grote stap vooruit is gezet. We zullen dus inspanningen moeten blijven leveren.

Ik denk dat ik de belangrijkste vragen heb beantwoord. Op de vragen over de technische uitrusting is het moeilijk om hier een gedetailleerd antwoord te geven. Op dit punt zijn een aantal zaken trouwens nog niet voldoende uitgewerkt.

Mevrouw Maes en de heer Coens hebben verwezen naar de ISDN-lijn. Ik kende dit begrip vroeger niet. Ik wil wel eens natrekken waarom dit niet in

Martens

het aanbod werd opgenomen. Het stond immers wel in de nota's die ik heb gekregen.

De voorzitter : Mevrouw Maes heeft het woord.

Mevrouw Nelly Maes : Uw omzendbrief van 25 februari geeft twee handelwijzen aan. Wanneer de bibliotheek niet over een ISDN-lijn beschikt, moet de gemeente ermee akkoord gaan om die lijn centraal te laten afhandelen door de firma Codinet, die hiervoor via offerte werd geselecteerd. Anderzijds geeft u ten behoeve van Belgacom de namen van één of meer contactpersonen.

Minister Luc Martens : Ik heb u niet zo goed begrepen. In de nota's op basis waarvan ik de besprekingen heb gevoerd, heb ik duidelijk gelezen dat de ISDN-lijn in het pakket zat.

Mevrouw Nelly Maes : U gaat er anderzijds terecht van uit dat die lijnen in een aantal bibliotheken al aanwezig waren. Er is natuurlijk een verband met de automatisering. In uw omzendbrief staat dat er voorkennis wordt verondersteld van PC-gebruik en Windows 95. Dat duidt erop dat u zeker wilt zijn dat men niet onvoorbereid is.

Minister Luc Martens : Als ik het heb over automatisering, dan bedoel ik dat men de inventaris digitaliseert en op die manier toegankelijk maakt voor anderen. Als we op het vlak van interconnecties anders gaan denken, kan ook op budgettair vlak wat beleidsruimte ontstaan. Tot nu was elke bibliotheek zelfstandig. Iedereen probeerde zoveel mogelijk alles zelf in te vullen en dat gebeurde met de beste bedoelingen. Met de huidige mogelijkheden is het echter niet meer nodig dat elke bibliotheek zelf in alles voorziet.

Mevrouw Nelly Maes : Dat doet mij denken aan een kleine anekdote. Een vader zei tegen zijn zoonnetje dat ze naar een wijkbibliotheek zouden gaan. Volgens het zoonnetje kon dat niet, want in die bibliotheek was geen computer. Daarom dacht hij dat men er de catalogus niet kon raadplegen.

De vraag over de uitrustingsstoelagen heeft de minister beantwoord, en ik dank hem daarvoor. Wat de werkingstoelagen betreft, blijven we op onze honger zitten. Ik heb gehoord dat de minister zelf op dit moment niet de nodige garanties kan geven. Het ging hier over 27 privaatrechtelijke bibliotheken.

Minister Luc Martens : Het gaat om voltijdse eenheden in POB's. Enkel in Sint-Niklaas gaat het om een privaatrechtelijke bibliotheek.

Mevrouw Nelly Maes : Ik pleit voor overleg, eventueel zelfs met lichte dwang. Ik vind echter niet dat men zover mag gaan dat men mordicus het voortbestaan van instellingen oplegt. Nu reeds brengt een overname zware verplichtingen met zich mee. Als men een instelling overneemt, neemt men ook het personeel over. Wanneer een uitbreiding van het personeel niet nodig is, kan men de mensen niet aanwerven die men had willen aanwerven. Dat heeft gevolgen voor de gemeenten, en dan heb ik het nog niet eens over de financiële aspecten.

Met betrekking tot de collectievorming kan ik u alleen maar bijtreden. Deze zware taak hebben de gemeenten tot nu op zich genomen. Dat relativeert uw uitspraak dat gemeenten die zo lang verstoken zijn gebleven van bibliotheken, nu ook een bibliotheek moeten kunnen krijgen. Ik hoop dat men het overal zo ziet. Ik citeer de bibliothecaris van een gemeente die die taak wel op zich heeft genomen : gemeenten die zo lang hun verplichtingen inzake de uitbouw van openbare bibliotheken zijn nagekomen, mogen nu niet worden gestraft.

We kijken dus uit naar het nieuwe decreet. Ik wil er wel op wijzen dat één aspect van het vroegere bibliotheekdecreet nooit grondig werd uitgevoerd, namelijk de centrale openbare bibliotheken. We hebben op het terrein nochtans alle maatregelen genomen om aan die uitbouw te kunnen voldoen. Ik hoop dat de middelen in de toekomst niet te veel naar de provincies zullen vloeien, maar dat men zich vooral zal richten op de lokale uitbouw. Gewoonlijk zijn de provinciehoofdsteden immers goed voorzien. We moeten ons vooral concentreren op plaatsen waar de uitbouw minder goed is. Misschien moeten we daar bij de uitbouw van de centrale voorzieningen rekening mee houden.

Minister Luc Martens : Het is de bedoeling om de nadruk te leggen op de plaatselijke openbare bibliotheken. We moeten ervoor zorgen dat de beter uitgeruste bibliotheken hun techniek en knowhow ter beschikking stellen van de andere. Zo kunnen er netwerken ontstaan die elk over bepaalde steunpunten beschikken. Die steunpunten zullen hun positie echter nooit voor eeuwig verwerven. Ze kunnen die ook verliezen als ze hun functie niet invullen.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Interpellatie van de heer Chris Vandenbroeke tot de heer Luc Martens, Vlaams minister van Cultuur, Gezin en Welzijn, over het bewaren van het Vlaams literair erfgoed

Interpellatie van de heer Marino Keulen tot de heer Luc Martens, Vlaams minister van Cultuur, Gezin en Welzijn, over de financiering van wetenschappelijke tekstuitgaven van het Vlaams literair erfgoed

De voorzitter : Aan de orde zijn de samengevoegde interpellaties van de heer Vandenbroeke tot de heer Martens, Vlaams minister van Cultuur, Gezin en Welzijn, over het bewaren van het Vlaams literair erfgoed en van de heer Keulen tot minister Martens, over de financiering van wetenschappelijke tekstuitgaven van het Vlaams literair erfgoed.

De heer Vandenbroeke heeft het woord.

De heer Chris Vandenbroeke : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, geachte collega's, mijn interpellatie is vrij belangrijk : ze gaat over de verwaarlozing van het Vlaamse culturele erfgoed. Ik verklaar mij nader. De archivalia van Vlaamse literatoren worden op een zeer onzorgvuldige manier bewaard, laat staan toegankelijk gemaakt voor het grote publiek. Archivalia kunnen van alles en nog wat bevatten : tekstaantekeningen, briefwisseling, manuscripten, enzovoort. Ze zitten her en der verspreid in archieven in bibliotheken. Sinds een aantal jaren worden ze ondergebracht in de Minderbroederstraat in Antwerpen in het AMVC, het Archief en Museum voor het Vlaamse Culturele leven. Daar liggen ze echter ook gewoon te liggen. Ze zijn ontoegankelijk.

Wetenschappelijke middens hebben reeds herhaaldelijk geprotesteerd tegen deze manier van werken. Met die wetenschappelijke middens bedoel ik filologen, neerlandici en andere wetenschappers. Het gaat hier inderdaad om een essentieel stuk Vlaams cultureel erfgoed, dat verkommert. Het protest dat nu al een drietal jaar aanhoudt, heeft geleid tot de oprichting van de werkgroep Genese. Met die werkgroep probeert men druk uit te oefenen op de regering om tot een adequate oplossing te komen.

Naast het protest formuleert de werkgroep ook positieve suggesties om te komen tot een oplossing. Deze suggesties zijn tweeledig van aard. Een eerste oplossing is een bijzonder ambitieus project om ons in Vlaanderen te groeperen, zoals dat ook gebeurt in de buurlanden. Dit betekent concreet dat men overgaat tot de oprichting van een geëi-

gend instituut, waar men niet alleen de archivalia systematisch bewaart, maar ze ook benut en openstelt. Dat is al het geval in Duitsland, Frankrijk en Nederland. In Den Haag is er het bekende Constantijn Huygensinstituut.

De decaan van de afdeling Letteren en Wijsbegeerte van de Universiteit Gent, mevrouw Musschoot, is neerlandica en heeft jaren gewerkt aan deze archivalia, onder meer aan die van Karel Van De Woestijne. Ze heeft het echter moeten opgeven, omdat dat bestand erg omvangrijk is. Het gevolg is dan ook dat Nederlandse wetenschappers deze gegevens uiteindelijk hebben gebruikt voor een geannoteerde publicatie. Mevrouw Musschoot vertelde me vorige week dat eerstdaags iets analoogs zou gebeuren met de archivalia van Willem Elschot. Aan de uitbouw van een dergelijk instituut hangt natuurlijk een indrukwekkend prijskaartje vast.

Er is ook een tweede mogelijkheid. Het siert de wetenschappers dat zij eraan hebben gedacht dat minister Demeester op haar centen zit. Ze stellen een alternatief voor, dat als begin heel waardevol is. Men kan dit soort archivalia projectmatig, met enkele wetenschappers, openstellen. Men kan zo een inventaris aanreiken en ervoor zorgen dat de informatie toch kan worden benut. Een jonge wetenschapper die zich daar voltijds mee bezighoudt, kost ongeveer anderhalf miljoen frank. Drie of vier wetenschappers kosten dus 5 à 6 miljoen frank. Op die manier zou er al bijzonder waardevol werk kunnen worden verricht.

Voorzitter, collega's, ik rond mijn betoog af. Het probleem kan als volgt worden samengevat : een zeer waardevol cultureel erfgoed ligt te verkommen en moet dringend kunnen worden benut. Wat is in essentie het probleem ? Het probleem is drieledig, het valt onder de bevoegdheid van drie ministers. Het valt gedeeltelijk onder het wetenschapsbeleid, dus ging men te rade bij de minister-president. Uit die hoek bestaat er wel interesse maar gebeurt er niets. Dit probleem valt ook gedeeltelijk onder de bevoegdheid van de minister van Onderwijs. Ook hij is geïnteresseerd, maar ook daar gebeurt niets. Ten derde valt dit uiteraard onder de bevoegdheid van minister Martens en ten derde male gebeurt er niets. Via de media en van collega's aan de universiteit weten we dat vooral de minister van Cultuur betrokken is bij dit dossier. Men zegt me dat hij het echt wil valoriseren.

Mijnheer de minister, bent u van plan om het voortouw te nemen en dit te trancheren, om zo tot een nuttige oplossing te komen ? Ten tweede, klopt het

Vandenbroeke

dat u dit een zeer belangrijk dossier vindt en dat u vastbesloten bent om een oplossing te vinden voor de huidige moeilijkheden ? Ten derde vermoed ik dat de oprichting van een instituut iets te ambitieus is. Denkt u misschien aan de uitbouw van een duurzaam project met enkele wetenschappers ? Hieraan kan dan bijvoorbeeld een prijskaartje hangen van ongeveer 5 miljoen frank. Het is toch wel zeer belangrijk dat dit gedeelte van het Vlaamse culturele erfgoed wordt instandgehouden.

De voorzitter : De heer Keulen heeft het woord.

De heer Marino Keulen : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, mijn interpellatie is zeer gelijklopend met die van de heer Vandenbroeke. Ik heb zelf persoonlijk contact gehad met de mensen van Genese. Via deze contacten kan ik oordelen over de juistheid van de verklaringen van de heer Vandenbroeke. Genese is een interuniversitaire onderzoeksgemeenschap van de KU Leuven, de UIA, de Ufsia en de RUG. Hun doel is tekstedities van Vlaamse gecanoniseerde schrijvers te verzorgen, in navolging van het Nederlandse Constantijn Huygensinstituut.

Op dit ogenblik worden de kritische leesuitgaven van belangrijke Vlaamse schrijvers in Nederland verzorgd. Naast een wetenschappelijke uitgave van 'Wiekslag om de Kim' van Karel Van de Woestijne zal ook het verzameld werk van Willem Elsschot onder de redactie van het Constantijn Huygensinstituut worden uitgegeven. Ook andere Vlaamse schrijvers zoals Gezelle, Streuvels, Walschap, Claus en vele anderen, zullen misschien nog enkel in Nederland worden uitgegeven.

Onze Vlaamse universiteiten beschikken nochtans over voldoende knowhow op het gebied van de editiewetenschap om zelf wetenschappelijk onderbouwde kritische leesuitgaven van schrijvers uit te brengen. De uitgave in Nederland van het werk van Van de Woestijne, Elsschot en anderen geschiedt door Nederlandse tekstonderzoekers, die voor hun studie gebruik maken van de faciliteiten van onze archieven. Het spreekt voor zich dat het literaire werk van die schrijvers vooral op een kritische manier moet worden uitgegeven, volgens de thans geldende editieprincipes, ongeacht of dit nu in Nederland of in Vlaanderen gebeurt.

Het getuigt echter van weinig respect vanwege de Vlaamse Gemeenschap ten aanzien van haar schrijvers dat tot nu toe geen enkele inspanning is gedaan om dat Vlaams literair erfgoed in weten-

schappelijk verantwoorde leesuitgaven beschikbaar te houden, en dit niet enkel voor het algemene lezerspubliek, maar ook voor het iets beperktere publiek van de onderzoekers. Het is jammer dat we hiervoor moeten rekenen op de belangstelling van neerlandici van boven de Moerdijk om het werk van onze grootste Vlaamse schrijvers in ere te houden.

De inspanningen die de werkgroep Genese de afgelopen drie jaar heeft ondernomen om financiële steun te verkrijgen voor haar doelstellingen, werden tot op heden niet gehonoreerd. Integendeel, een kafkaïaans doorverwijzen van het departement Onderwijs naar het departement Wetenschapsbeleid, van het departement Wetenschapsbeleid naar het departement Cultuur, en vice versa, getuigt niet van een grote belangstelling van de overheid voor het wetenschappelijk onderzoek en de literatuur. Aangezien literatuurwetenschappelijk onderzoek enkel mogelijk is op grond van een zorgvuldig uitgegeven corpus primaire teksten, gebaseerd op kritisch archiefonderzoek en editiewetenschappelijke kennis, moet de Vlaamse overheid durven investeren in de werking van verenigingen zoals Genese.

Het Archief en Museum voor het Vlaamse Cultuurleven in Antwerpen huisvest talloze nalatenschappen van vooraanstaande schrijvers, andere kunstenaars en cultuurdragers van de Vlaamse beweging. Het archief omvat manuscripten van literair waardevolle teksten, brieven, fotomateriaal en andere bronnen. Door de huidige onderbezetting is men zelfs niet in staat om tot een inventarisatie van dat archiefmateriaal te komen, laat staan tot een onderzoek als zodanig. Zo wordt het openstellen van dit archief voor wetenschappers en studenten in sterke mate bemoeilijkt. Een inventaris van het overgeleverde materiaal is het begin van elk tekstkritisch onderzoek. In dit stadium van tekstgenetische studie moet dus eerst worden geïnvesteerd. Daarnaast moet ook aan de onderzoekers de gelegenheid en de financiële armslag worden geboden om lees-, studie- en andere wetenschappelijke tekstuitgaven te bezorgen.

Alleen de investering - dus het vertrouwen van overheidswege - in het wetenschappelijk onderzoek en de cultuur bieden een garantie voor het overleven van waardevolle literaire teksten in de 21ste eeuw van informatiesnelwegen en andere netwerken. Trouwens, de jongste richtingen in de teksteditorische disciplines tonen aan dat ook in de filologische vakgebieden gebruik wordt gemaakt van technologische vooruitgang. Zoals in de Angelsaksische wereld zullen binnenkort ook in onze

Keulen

buurlanden tekstgenetische studies beschikbaar zijn in overzichtelijke CD-ROM- en hypertextversies. Alleen de overheid is in staat de Vlaamse achterstand op het gebied van tekstkritisch onderzoek weg te werken.

Mijnheer de minister, de interuniversitaire werkgroep heeft, bij monde van professor Geert Lernout van de UIA en de conservator van het AMVC, samen met de hoogleraren Nederlandse Literatuur aan verschillende universiteiten, een open brief gericht aan de bevoegde instanties om het tekstkritisch onderzoek in Vlaanderen te ondersteunen en te stimuleren. Verschillende initiatieven, zowel bij het Fonds voor Wetenschappelijk Onderzoek, alsook initiatieven gericht op de departementen Cultuur, Onderwijs en Wetenschapsbeleid, vingen tot nog toe bot. De open brief wordt door de medewerkers van Genese beschouwd als het ultieme redmiddel voor hun onderneming. Uit goede bron weet ik ook dat een kabinetsmedewerker van de minister van Onderwijs een officiële nota zou hebben rondgestuurd aan de verschillende instanties om eindelijk de bevoegde personen samen rond de tafel te brengen. Het doorsturen van het kastje naar de muur kan niet langer.

Het spreekt voor zich dat de minister van Cultuur, van wie toch mag worden verondersteld dat de zorg voor en de luister van de taal tot zijn prioritaire bevoegdheden behoort, initiatieven neemt om tekstkritische uitgaven mogelijk te maken. Als de Vlaamse Gemeenschap niet in de nodige middelen voorziet om haar literair erfgoed volgens de thans geldende editieprincipes uit te geven, naar het voorbeeld van de ons omringende landen zoals Nederland, bewijst dit dat ze lak heeft aan wat deel is gaan uitmaken van ons cultureel patrimonium. De verzamelde werken en de deeledities met werk van onze Vlaamse schrijvers dreigen dan zo uitsluitend nog in Nederland te worden uitgegeven.

Op zich is daar natuurlijk niets op tegen; anders gebeurt er helemaal niets met het literaire werk van enkele belangrijke Vlaamse auteurs. Alleen beschikt Vlaanderen wel degelijk over voldoende wetenschappelijke capaciteiten en geschoolde filologen om zelf voor betrouwbare tekstuitgaven te zorgen. Mijnheer de minister, ik heb de volgende drie vragen. Ten eerste, welke maatregelen zult u nemen om de noodzakelijke inventarisatie van literaire archieven mogelijk te maken? Ten tweede, welke initiatieven zult u nemen om wetenschappelijke editieprojecten mogelijk te maken in Vlaan-

deren? Ten derde, overweegt u initiatieven te nemen zodat een instituut naar het voorbeeld van het Constantijn Huygensinstituut in Nederland ook in Vlaanderen kan worden opgericht?

De voorzitter : De heer Coens heeft het woord.

De heer Joachim Coens : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, bij de discussie over het museumbeleid die we al in de plenaire vergadering hebben gevoerd, heb ik namens onze fractie gezegd dat dit maar een eerste luik vormde. Dit beleid dient te worden uitgebreid naar onder andere de archieven. Ik heb toen reeds aan de minister gevraagd om te werken in de richting van een Archief voor het Vlaamse Culturele Leven. Dit overstijgt immers het louter literaire : ook andere elementen van het Vlaamse culturele leven moeten in een archief worden opgenomen.

Dit hoeft ook niet te worden losgekoppeld van een museumbeleid, integendeel. Het Museumdecreet biedt de nodige ruimte om aan dit archief ook een museum te koppelen. Dit museum zou dan op regelmatige wijze het Vlaamse algemeen-culturele leven onder de aandacht van het publiek kunnen brengen. Ik heb dit dus al eerder gezegd, maar in het kader van deze discussie wou ik het toch nog eens naar voren brengen.

De voorzitter : Minister Martens heeft het woord.

Minister Luc Martens : Er wordt terecht aandacht gevraagd voor de geschiedenis en voor de genetische literatuurstudie met haar eigen benadering. In de begroting van cultuur maken we voor het archiefwezen reeds middelen vrij : ongeveer 51 miljoen frank voor de vier grote archief- en documentatiecentra. Er wordt ook vier miljoen frank toegekend aan het Centrum voor de Bibliografie van de Neerlandistiek.

Het is duidelijk dat er echter nog meer wordt verwacht. Zo is er de vraag van het Archief en Museum voor het Vlaamse Cultuurleven. Morgen plegen wij hierover overleg, dit in een poging om alle partners rond de tafel te krijgen en de nodige middelen samen te brengen. Deze middelen zullen gericht zijn op een project dat een aantal jaren kan lopen en dat gefinancierd zou moeten worden door het onderzoeksprogramma-Max Wildiers, dat ongeveer 100 miljoen frank bevat. Binnen dat budget werd 30 miljoen frank voorzien voor de ontsluiting en bestudering van archieven en bronnen. Met deze middelen hopen we tot resultaten te kunnen komen. Dit project zal na een publieke oproep

Martens

worden ingediend, en een jury zal tot selectie overgaan.

De oprichting van een instituut lijkt me momenteel niet zo'n goed idee. Ik heb er enerzijds de middelen niet voor, en anderzijds vraag ik me af of alles in instituten moet worden ondergebracht. Nederland is daar zeer sterk in. We kijken vaak met grote bewondering naar alles wat daar op dat vlak gebeurt, maar de kost ervan is vrij hoog. Wij moeten goed nadenken over wie dat gaat financieren. Tussen het resultaat en de input van de overheid staat een enorme overheidskost.

Mevrouw Nelly Maes : Nu gaat Nederland wel met alle prijzen lopen.

Minister Luc Martens : Er zijn ook jaren dat het anders loopt. Ik heb daar geen last van. Wat mij wel plezier deed, is dat de aanpak van de jury van de jonge Gouden Uil beter werd geapprecieerd dan deze van de grote Gouden Uil.

We verwijzen echter gemakkelijk naar Nederland, en zeggen dan dat het daar veel beter is. Het voorbije weekend was ik in Venetië bij de opening van de tentoonstelling over hedendaagse kunst. Ik stel de daar vast dat wij op het vlak van de beeldende kunsten met beduidend minder middelen tot een resultaat komen dat zeker zo goed is als dat van Nederland. Het is een schitterende tentoonstelling. Er zijn nog andere voorbeelden mogelijk, zoals in de wereld van de muziek. Natuurlijk zijn er gebieden waar we iets minder goed presteren. Aan toneel spenderen we veel minder middelen, maar het resultaat is even goed. Het Nederlandse publiek houdt van het Vlaamse toneel. Dat begrijpen ze nog en dat is toch belangrijk voor een publiek. We willen wel eens bekennen dat we iets niet begrijpen, maar veel geld betalen voor iets dat we niet begrijpen, is een vorm van zelfkwellig.

De bestaande instellingen en goedgekozen projecten moeten volstaan om de nodige stappen te zetten. Het is de ambitie van mijn kabinet om het voortouw te nemen en tot goede resultaten te komen. Op die manier willen we een project zoals dat van het AMVC een kans geven : zo kan wat het centrum bezit, tijdens de komende jaren worden gevaloriseerd.

We zijn wel met deze materie bezig. In 1996 hebben we onder meer bijgedragen tot de publicatie van de Boontjes bij uitgeverij Houtekiet. Ik denk ook aan de biografie van Virginie Loveling bij uitgeverij Lannoo en aan de uitgave over Willem Elsschot en zijn beroemd Borms-gedicht, met alle discussie die over de betekenis van dat gedicht bestaat. We beschikken tegenwoordig over meer middelen dan vroeger : door samenspel met minister Van Rompuy werd dit bedrag opgetrokken van vier miljoen frank naar 14 miljoen frank. Het economisch aspect is immers ook belangrijk. De publicatie van een boek is positief voor de drukkers. Daarom was minister Van Rompuy bereid om een inbreng te doen. We hopen in 1997 zelfs nog iets meer te kunnen doen dan in 1996. Na lang wachten is een doorbraak misschien nabij.

De voorzitter : De heer Keulen heeft het woord.

De heer Marino Keulen : Mijnheer de minister, u bent heel duidelijk over de inventarisering. Voor dit begin van tekstgenese wilt u middelen vrijmaken. Wordt er ook voorzien in middelen voor de zuivere genese ?

Minister Luc Martens : Dat kan ik niet doen : dan gaat het over wetenschappelijk onderzoek. Men kan wel een project indienen in het kader van het programma-Max Wildiers.

De heer Marino Keulen : De mensen hebben het gevoel dat ze van het kastje naar de muur worden gestuurd. Ze hebben alle departementen afgelopen en worden steeds doorverwezen. U bent dus de mening toegedaan dat deze mensen een redelijke kans maken bij de indiening van dit project met inhoud en gestalte bij het departement Wetenschapsbeleid ?

Minister Luc Martens : Ik zal behoren tot degenen die dat project verdedigen. Door een goede voorbereiding proberen we ervoor te zorgen dat ze een verdedigbaar dossier hebben.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

– *De vergadering wordt gesloten om 16.45 uur.*